

Halldóri prófasti Bjarnarsyni í málskostnað fyrir báðum réttum 30 kr.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Nr. 35/1899:

Halldór Bjarnarson
 gegn
 Ingimundi Sigurðssyni.

D ó m u r:

Mál þetta er í héraði höfðað af áfrýjanda Halldóri prófasti Bjarnarsyni á Presthólum gegn stefnda Ingimundi Sigurðssyni á Snartastöðum út af meiðryrdum um hann í yfirlýsingu eða vottorði, er stefndi og nokkrir menn aðrir hafa ritað nafn sitt undir, og fengið Einari Einarssyni nokkrum, er síðan lét prenta vottorðið aftan við ritling er hann gaf út árið 1897 og sem nefndist: »Svar til herra biskups Hallgrims Sveinssonar«. Var málið dæmt í aukarétti Þingeyjarsýslu 25. nóv. 1898, þannig, að stefndi skyldi greiða í sekt til lands-sjóds 25 kr. eða til vara sæta einföldu fangelsi í 7 daga. Svo skyldu flest hin átöldu ummæli vera dauð og ómerk og stefndi greiða áfrýjanda í málskostnað 20 kr.

Dómi þessum hefir áfrýjandinn skotið til yfirdómsins með stefnu dags. 11. ágúst f. á. og hefir hann krafist þess fyrir yfirdóminum að héraðsdómurinn verði feldur úr gildi, að hin meiðandi

og óvirðandi ummæli í vottorðinu verði dæmd dauð og ómerk og að stefndi verði dæmdur í laganna þyngstu hegningu og í allan af málinu leiðandi kostnað að skaðlausu. Stefndi hefir aftur á móti krafist þess, að hann verði sýknaður af kærum og kröfum sækjanda í þessu máli og til vara, að ákvæði héraðsdómsins um sekt verði lækkað eða staðfest, og loks að áfrýjandi verði dæmdur í málskostnað samkvæmt því, sem rétturinn álíti hæfilegt.

Orð þau sem átalín eru í umgetnu vottorði eru þessi:

»Að vér álitum frammistöðu Halldórs prófasts Bjarnarsonar á Presthólum í kirkju sinni mjög ófullkomna og óprestlega í alla staði; til dæmis hafa oss fundist ræður hans óviðunandi lélegar, og ofan á þetta hefir bætst, að framburðurinn . . . er sundurslitinn og mjög óáheyrilegur og svo lágur, að varla heyrir um alla kirkjuna. Enda var svo, að á meðan vér létum svo lítið að koma í kirkju til að hlýða á ræður hans, ef ræður skyldi kalla, að það var oss meir til leiðinda og skapraunar en til ánægju og uppbyggingar. Af þessu og öðru fleiru leiðir, að nú er svo komið, og hefir verið síðastliðið ár, að enginn af oss sóknarmönnum, að undanskildum fáeinum mannræðum, hafa viljað koma í kirkju til að hlusta á lestur hans orða, eða þiggja neina prestsþjónustu af honum«.

»Til sóknarnefndar hefir ekki verið kosið í

síðastliðin 2 ár, og enginn safnaðarfundur verið haldinn jafnlengi«.

»Þá er ekkert við hana (kirkjuna) gjört, jafnvel þó hún eigi mikið fé«.

»Að oss hefir reynst hann vera bæði ágjarn, óskilvís, þrætugjarn, yfirgangssamur og ósanngjarn, og svo óheill, að vér viljum ekkert við hann eiga. Og til frekari skýringar um breytni prófastsins skulum vér geta þess, að fyrir rúmlega 2 árum síðan hefir hann verið kærður fyrir gripdeildir, ef ekki þjófnad, og eftir því sem oss er frekast kunnugt um það mál, þá er það fullkomin sannfæring vor, að hann sé þar sannur að sök«.

»Eftir þessu, sem að framan er sagt og jafnvel fleiru, getum vér ekki dulist þess, að vér álitum það vera ósamboðið öllu kristilegu trúarlífi, og jafnvel hneykslanlegt, að líða slíkan mann sem Halldór prófast Bjarnarson í prestlegri stöðu, og vildum vér því fegnir mega losast við hann sem allra fyrst«.

Stefndi hefir kannast við að hafa ritað nafn sitt undir framangreint vottorð til þess að fyrgreindur Einar Einarsson fengi það í hendur til frjálsra afnota; og þó að honum eigi verði gefin beint sök á því að vottorðið var birt á prenti, verður hann þó að bera ábyrgð á ummælum þeim, er í vottorðinu standa, að svo miklu leyti sem ummælin álitast meiðandi.

Það sem sagt er í vottorðinu um prestslega framkomu áfrýjanda er svo niðrandi, að ef það væri satt, hlyti það að rýra mannorð áfrýjanda;

en stefndi hefir eigi sannað, að ummælin séu á rökum byggð.

Að því er hin önnur átöldu ummæli snertir, þá verður því að vísu eigi neitað, að áfrýjandi við einstök tækifæri virðist hafa sýnt nokkru meiri fégirnd og nokkru meiri tregðu við að borga réttmætar skuldir en góðu hófi gegnir, en það heimilar þó eigi stefnda að lýsa áfrýjanda ágjarnan og óskilvísan. Orðin: »Til sóknarnefndar . . . jafnlengi« og »þá er ekkert . . . mikið fé« eru eigi ærumeidandi fyrir áfrýjanda. Að öðru leyti fela hin átöldu ummæli í sér sumpart aðdróttun um, að áfrýjandi hafi framið verk, sem mundu gjöra hann óverðugan virðingar samþegna hans, sumpart annan áburð, er hlyti að skerða virðingu hans, en stefndi hefir eigi með sannanatilraunum sínum fundið þessum orðum sínum stað. Það verður því að dæma stefnda samkvæmt 217. og 219. gr. almennra hegningarlaga 25. júní 1869 í sekt til landssjóðs fyrir framantalin meiðandi ummæli, og þykir sektin hæfilega ákveðin 50 krónur eða til vara 15 daga einfalt fangelsi. Framantalin meiðandi ummæli um áfrýjandann ber að dæma dauð og ómerk. Í málskostnað greiði stefndi áfrýjanda 30 krónur.

Því dæmist rétt vera:

Stefndi Ingimundur Sigurðsson greiði í sekt til landssjóðs 50 krónur eða sæti einföldu fangelsi í 15 daga, ef sektin er eigi

öll greidd innan ákveðins tíma. Framan-
greind meidandi orð og ummæli eiga að
vera dauð og ómerk. Stefndi greiði áfrýj-
anda Halldóri prófasti Bjarnarsyni í máls-
kostnað fyrir báðum réttum 30 krónur.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 8
vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri að-
för að lögum.

Mánudaginn 19. marzmánaðar.

Nr. 6/1900:

Einar Zoëga

gegn

bæjarfógetanum í Reykjavík

Halldóri Danielssyni

fyrir hönd landssjóðsins.

D ó m u r :

Hinn 10. janúar þ. á. krafði hinn stefndi
bæjarfógeti í Reykjavík áfrýjandann Einar Zoëga,
veitingamann sama staðar, um árgjald til lands-
sjóðs, fyrir veitingasölu samkvæmt 6. gr. í lögum
nr. 26, 11. nóv. f. á., um verzlun og veitingar
áfengra drykkja á Íslandi, 300 krónur, og með
því að áfrýjandinn skoraðist undan að greiða
gjaldið, tók fógetinn lögtaki hjá honum samstund-
is til lúkningar gjaldinu og kostnaði við lögtakið
ýmsa lausafjarmuni, er virtir voru samtals 305
kr. Þessari lögtaksgjörð hefir áfrýjandinn skotið
til yfirdómsins með stefnu, dags. 23. jan. þ. á., og
hefir hann krafist þess fyrir yfirdóminum, að yfir-